

Ökade nettointäkter

KOMMITTÉRAPPORT

Innehåll

1	Bakgrund, uppdrag och sammansättning.....	2
2	Kommitténs arbete.....	2
3	Kommitténs observationer.....	2
3.1	Långsiktiga insatser	3
3.1.1	Projektkontor	3
3.1.2	Integrationskoordinator	3
3.1.3	Ökad inflyttning och företagsetablering	3
3.2	Snabbare insatser	4
3.2.1	Produktutveckling och prissättning.....	4
3.2.2	Taxor och hyror	4
3.2.3	Försäljning av tjänster	4
3.2.4	Ställplats för husbilar.....	5
3.3	Avgränsning; försäljning av fastigheter.....	5

1 Bakgrund, uppdrag och sammansättning.

Stadsfullmäktige har i sitt beslut om budget för 2022 budgeterat en kumulativ nettokostnadsminskning i hela stadens organisation om 200 000 euro årligen under perioden 2022-2024. Posten är knuten till stadsstyrelsens projekt "intern effektivitet och tillväxt" inom vilket stadsstyrelsen identifierar möjliga nettokostnadsminskningar. Stadsstyrelsen har fullmakt att under året omfördela kostnaderna/intäkterna att belasta berörda anslag.

Det ankommer alltså på stadsstyrelsen att identifiera möjliga bestående kostnadsminskningar och intäktsökningar motsvarande beloppet 200 000 euro per år under 3 års tid och besluta om de omfördelningar som krävs för att fylla posten om 200 000 euro med konkret innehåll.

Modellen, som är ett alternativ till att ge sparbetning i form av belopp eller procentsatser, lägger ansvaret för prioriteringar på stadsstyrelsen i stället för på respektive nämnd eller förvaltning.

Stadsstyrelsen har delat ansvaret för uppdraget mellan två kommittéer. Den 3 februari 2022 har stadsstyrelsen tillsatt dels en kommitté med uppdrag att göra en översyn av möjliga kostnadsminskningar inom stadens organisation med målsättningen att uppnå en nettokostnadsminskning för staden som helhet, dels en kommitté med uppdrag att göra en översyn av möjligheter till ökade intäkter inom stadens organisation med målsättningen att uppnå en nettokostnadsminskning för staden som helhet.

Till medlemmar i kommittén för ökade intäkter utsågs Peter Enberg (ordförande), Nina Fellman, Anna Holmström och Elias Lindström. Till sekreterare utsågs Terese Flöjt.

2 Kommitténs arbete

Kommittén har hållit 5 egna möten (15 feb, 22 feb, 2 mars, 15 mars och den 6 april). Dessutom hölls ett gemensamt möte för båda kommittéerna eftermiddagen den 4 mars. Vid det mötet medverkade även stadens ledningsgrupp.

För att få mer kunskap och underlag om möjligheterna till extern finansiering bjöd kommittén in Dan Sundqvist (Central Baltic), Kairi Jõesalu (Horizon Europe) och Helena Flöjt-Josefsson (specialsakkunnig inom integration, Ålands landskapsregering).

3 Kommitténs observationer

Kommitténs bedömning är att det finns goda förutsättningar för att öka stadens intäkter. Däremot har flera insatser ett längre tidsperspektiv innan de ger avkastning. Det brukar inte råda brist på önskelistor och idéer. Det är överenskommelsen och utförandet som saknas.

Kommittén har valt att skriva sin slutrapport ur helikopterperspektiv. Kommittén föreslår att stadsstyrelsen, genom direktiv i budgeten, uppmanar till att liknande strategidiskussioner ska föras i varje nämnd. Målsättningen ska vara att varje nämnd förädlar och genomför EN idé som antingen ökar intäkterna eller minskar kostnaderna.

Nämndspecifika insatser, som t.ex. nya biljettkategorier med differentierade priser och besöksanpassade öppettider på Mariebad, ingår inte i rapporten.

3.1 Långsiktiga insatser

3.1.1 Projektkontor

På EU-nivå finns ansevärda summor tillgängliga för projekt inom olika fokusområden. Man behöver vara medveten om att planering, ansökan, genomförande och rapportering kräver en hel del arbete. För att Mariehamns stad ska kunna arbeta systematiskt med EU-projekt så behövs ett strategiskt grepp kring detta. Ett projektkontor behöver få förutsättningar i form av kompetens och struktur. En start kan vara att gå igenom vilka aktiviteter och investeringar som finns i stadens budget och verksamhetsplan för att se vad som kan utföras i projektform, med EU-projektmedel.

Kommittén ser att det är nödvändigt att staden bygger upp en intern projektorganisation med syfte att bistå verksamheterna med projektformulering och -ansökningar för extern finansiering. Projektkontorets kostnader ska på sikt täckas av externa projektmedel.

Kommittén föreslår också att ett tätt och långsiktigt samarbete med Norrtälje kommun etableras. Det borde uppstå synergieffekter av att driva flera projekt med samma projektpartner.

En tydlig uppmaning från kommittén är att staden under 2022 ska identifiera 1–2 stora projekt som går att söka EU-medel för. Målet kan vara att ha ett uppstartat projekt år 2024.

3.1.2 Integrationskoordinator

Kommunerna har möjlighet att få statlig ersättning för insatser som främjar integration. Dels finns fastslagna ersättningar som kommuner har rätt till då de tar emot kvotflyktingar eller flyktingar, dels finns möjlighet till projektfinansiering via AMIF (EU:s asyl-, migrations- och integrationsfond). Med en integrationskoordinator som ansvarar för att planera integrationsfrämjande åtgärder och söka statlig ersättning säkerställer staden både att man uppfyller lagen och får de intäkter man har rätt till, se exempel i bilaga 1. Integrationskoordinatören kan även utveckla konceptet ”En dörr in” med tillhörande samordning mellan olika myndigheter. Ett samordnat integrationsprojekt med extern finansiering blir till nytta för flyktingar och andra inflyttade.

Staden ska vara aktiv i ”AMIF-gruppen” som sammankallas av landskapsregeringens specialsakkunniga inom integration och ingå i AMIF-projekt kring flyktingmottagning redan hösten 2022.

3.1.3 Ökad inflyttning och företagsetablering

Staden bör arbeta aktivt för en ökad inflyttning. Staden bör också föra en långsiktig politik och planering som gynnar företagsetablering.

Det finns olika boendemöjligheter inom staden; lägenheter, egnahemstomter för nybygge och befintliga hus. Staden bör utreda vad som kan göras för att underlätta och stimulera till generationsskifte eller bostadsrotation. Stadens egen mark börjar ta slut, vilket gör att staden behöver ha strategisk planering och konstruktiv dialog med privata markägare för att kunna växa och få fler inflyttade.

Utbildningsmöjligheterna är viktiga. Starka studieorter klassas ofta som attraktiva platser. Att gymnasiet och högskolan fungerar väl är betydelsefullt för stadens utveckling.

En viktig målgrupp är unga ålänningar som har studerat och bott en tid utanför Åland. Staden ska fokusera på att locka dem att flytta tillbaka genom riktade åtgärder. Möjligheterna att till exempel

återbetala studielån, bevilja hyresbefrielse eller skattelättnader ska utredas. Samarbetet med Åland Living stärks.

Om man ökar invånarantalet med 30 personer i åldern 25-64 år så ger det cirka +100 000 euro mer i kommunalskatteintäkter per år.

3.2 Snabbare insatser

3.2.1 Produktutveckling och prissättning

Kommittén konstaterade redan på sitt första möte att staden har relativt få tjänster, produkter och serviceerbjudanden som riktar sig direkt till privatkonsumenten. Dessutom ansåg kommittén att produktutveckling och prissättning hör till verksamheternas grunduppdrag. Kommitténs rapport innehåller därför inte idéförslag för produktutveckling, paketering och prissättning.

Kommittén uppmanar alla nämnder att fundera över sitt utbud, hur det kan paketeras, marknadsföras och prissättas. Kommittén föreslår också att fortbildning i detta erbjuds för dem som arbetar med frågorna.

3.2.2 Taxor och hyror

Taxor och hyror brukar ses över årligen och fastställs av nämnderna. Kommitténs rapport innehåller därför inte förslag för höjning av taxor eller hyresnivåer, men konstaterar att differentierade hyror kan bädda för andra intäktsmöjligheter. Ett utökat samarbete med resesäljare o.d. bör eftersträvas för att öka försäljningen till gästande föreningar och lag. Prissättningen för t.ex. träningsläger ska göra arrangemanget lönsamt för staden. Effektivare uthyrning av lokaler är möjlig. Tekniska lösningar som gör att uthyrningen kan ske "obemannad" är att föredra.

Kommittén uppmanar alla nämnder att se över taxor och hyror. Kommittén ser också en potential i att staden mer aktivt hyr ut kontorslokaler och mötesrum till externa aktörer.

3.2.3 Försäljning av tjänster

Att sälja olika centrala tjänster, såsom exempelvis växeltjänster, löneräkning, fakturering och bokföring till stadens koncernbolag och till kommunalförbund kan ge ökade intäkter.

Det kan också finnas utrymme för att fakturera flera administrativa avgifter till slutkunden, såsom avgift för brandsyn.

Seniorpunktens verksamhet intresserar andra kommuner, som vill ha möjlighet att köpa drop-in-platser där. Även kring ungdomsverksamheten på Uncan har vissa kommuner köpt platser och dessutom säljs "gårdskort" till andra kommuners ungdomar.

Kommittén uppmanar verksamheterna att se över prislistor och upplägg. Om man ser att de tjänster man tillhandahåller räcker till fler ska man aktivt söka en större kundgrupp.

3.2.4 Ställplats för husbilar

Kommittén har noterat att det under många år har funnits en efterfrågan på ställplatser för husbilar. Enligt trendanalyser ser husbilsturismen ut att fortsätta öka. Genom att erbjuda ställplatser med närhet till centrum och viss enklare service stärks bilden av Mariehamn.

Kommittén föreslår att staden avsätter lämpliga ytor som kan användas som ställplats för husbilar. Antingen uppstår staden själv parkerings-, vatten- och elavgift för platserna, eller så ingås ett flerårigt avtal med entreprenör som utvecklar verksamheten.

3.3 Avgränsning; försäljning av fastigheter

Försäljning av fastigheter kan ses som en tillfälligt ökad intäkt, eller som en inbesparing av driftskostnader. I och med att utredningar kring försäljning av stadens fastigheter redan är påbörjade har kommittén valt att inte utreda försäljning av fastigheter som en del av sitt arbete. Kommitténs vill ändå poängtera att man anser att stadens verksamheter ska koncentreras till stadens egna lokaler, samtidigt som antalet kvadratmeter ska anpassas efter det faktiska behovet. Det är också önskvärt att effekterna av en optimering ska kunna ses inom tidsramen för den budgeterade kumulativa nettokostnadsminskningen, det vill säga perioden 2022-2024.

Bilaga 1

En säker hamn

Mariehamn var samarbetspartner och medfinansierare av projektet "En säker hamn" 2018–2021, med representant i styrgruppen. Stadens kostnad för projektet var 6 000 euro per år.

Under projektet sattes fokus på att se över vilka ersättningar kommunerna har rätt till och ansöka om dem. Under 2020 utbetalades avsevärt högre ersättningar till projektets partners än tidigare år. Delvis rör det sig om retroaktiva ersättningar. Sammanställningen visar att intäkterna höjs om man avsätter resurser för att ansöka om berättigade ersättningar.

Kommun	Ersättning för utkomststöd, integrationsstöd eller återflyttningsbidrag, särskilda kostnader, tolktjänster					
		2016	2017	2018	2019	1.1.-31.12.2020
Brändö	035	0,00 €	0,00 €	13 279,84 €	391,00 €	56 928,36 €
Finström	060	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	31 259,11 €
Jomala*	170	0,00 €	33 545,51 €	10 717,42 €	70 765,09 €	23 232,39 €
Kumlinge	295	0,00 €	0,00 €	44 950,20 €	8 308,77 €	50 611,38 €
Lemland	417	0,00 €	0,00 €	0,00 €	22 999,61 €	69 474,45 €
Mariehamn	478	0,00 €	160 651,79 €	108 952,52 €	73 024,67 €	430 712,81 €
Saltvik	736	0,00 €	22 057,77 €	36 613,88 €	680,00 €	41 715,84 €
Sund	771	0,00 €	0,00 €	0,00 €	32 586,55 €	0,00 €
ÅHS						13 440,22 €
		0,00 €	216 255,07 €	214 513,86 €	208 755,69 €	717 374,56 €